SUD
EUROPSKE UNIJE

Presuda Suda
u predmetu C-583/24 | [Tagu][1]

Priopćenje za medije br. 154/26

U Luxembourgu 3. studenoga 2026.

Europski uhidbeni nalog: navodna neproporcionalnost između izrečene kazne i težine kaznenog djela nije sama po sebi dovoljna da bi se opravdalo odbijanje izvršenja

Međutim, odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga iznimno se može opravdati, osobito ako se zakonodavstvom države članice koja izdaje nalog dopuštaju ili čak nalažu kazne zatvora koje su tako neproporcionalne da se mogu izjednačiti s nečovječnim ili ponižavajućim kaznama ili pak ako se tim zakonodavstvom ne uzima u obzir težina kaznenog djela i ne omogućuje uzimanje u obzir pojedinačnih okolnosti

Protiv muškarca koji je u Rumunjskoj osuđen na sedam godina zatvora zbog uvoza tri grama kanabisa i četiriju pilula MDMA-a izdan je europski uhidbeni nalog. Odlučujući o izvršenju tog uhidbenog naloga, nizozemski sud postavlja Sudu pitanje može li se predaja dotične osobe odbiti zbog toga što je izrečena kazna neproporcionalna s obzirom na težinu kaznenog djela. U Nizozemskoj se usporedivo kazneno djelo kažnjava kaznom zatvora u trajanju od jednog do tri tjedna.

Sud podsjeća na to da načelo uzajamnog povjerenja među državama članicama podrazumijeva da je izvršenje europskog uhidbenog naloga pravilo te da je njegovo odbijanje moguće samo u iznimnim slučajevima, ne dovodeći u pitanje obvezu poštovanja temeljnih prava. Stoga, premda je jamstvo poštovanja tih prava ponajprije odgovornost države članice koja izdaje uhidbeni nalog, u slučaju opasnosti od povrede temeljnih prava zajamčenih pravom Unije, iznimno se može opravdati odbijanje države članice izvršenja da izvrši taj nalog, i to nakon ispitivanja u dvije odvojene faze. Pravosudno tijelo izvršenja najprije treba provjeriti postoje li u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog sustavni ili opći nedostaci ili pak nedostaci koji utječu na objektivno odredivu skupinu osoba. Ako takvi nedostaci postoje, to tijelo zatim mora utvrditi je li dotična osoba, s obzirom na svoju osobnu situaciju, konkretno izložena stvarnoj opasnosti od povrede svojih temeljnih prava.

Međutim, Sud pojašnjava da razlike, čak i znatne, između kazni propisanih zakonodavstvima država članica same po sebi nisu dovoljne za utvrđivanje takvih nedostataka. Oni se mogu utvrditi ako zakonodavstvo ili sudska praksa države članice koja izdaje uhidbeni nalog upućuje na očitu i tešku povredu načela proporcionalnosti kazni, koja se ne može ispraviti nikakvim djelotvornim sudskim pravnim lijekom. To bi osobito bio slučaj ako bi se tim zakonodavstvom dopuštale pa čak i nalagale kazne koje su toliko neproporcionalne da bi odgovarale nečovječnim ili ponižavajućim kaznama u smislu prava Unije ili ako se tim zakonodavstvom sudu ne bi omogućavalo da uzme u obzir težinu kaznenog djela i posebne okolnosti predmeta, kako bi prilagodio kaznu. U ovom slučaju Sud smatra da rumunjsko zakonodavstvo ne upućuje na nedostatke koji predstavljaju očitu i tešku povredu načela proporcionalnosti kazni kojima bi se moglo opravdati odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga.

U prosincu 2023. osoba DZ pravomoćno je osuđena u Rumunjskoj na kaznu zatvora u trajanju od sedam godina jer je u tu zemlju uvezla tri grama kanabisa i četiri pilule koje sadržavaju MDMA. U siječnju 2024. rumunjski sud izdao je protiv te osobe europski uhidbeni nalog kako bi odslužila tu kaznu u Rumunjskoj.

Pred Sudom u Amsterdamu (Nizozemska), koji treba odlučiti o njezinoj predaji rumunjskim tijelima, osoba DZ tomu se usprotivila ističući da je kazna koja joj je izrečena neproporcionalna. Navela je da su droge bile namijenjene osobnoj

potrošnji njegove supruge, koja ih je upotrebljavala za ublažavanje bolova. Nizozemski sud ističe da je riječ o malim količinama droga te da par nije imao namjeru njima trgovati.

Prema tvrdnjama nizozemskog suda, u vrijeme nastanka činjenica rumunjskim je zakonom za uvoz „visokorizičnih" droga, kao što je MDMA, bila propisana minimalna kazna zatvora u trajanju od sedam godina. Osim ograničenih mogućnosti za ublažavanje kazne, rumunjski sudovi nisu mogli uzeti u obzir ni malu količinu droga o kojoj je riječ ni činjenicu da su one bile namijenjene osobnoj potrošnji ili barem da su uvezene bez namjere da se njima trguje. Osim toga, osobi DZ također nije mogla biti izrečena uvjetna osuda.

U tom kontekstu nizozemski sud uputio je Sudu pitanje dopušta li se pravom Unije[2] tijelu zaduženom za izvršenje europskog uhidbenog naloga da odbije predaju osobe zbog toga što je izrečena kazna neproporcionalna[3] u odnosu na kazneno djelo koje je dovelo do te kazne te je stoga protivna načelu proporcionalnosti kaznenih djela i kazni, utvrđenom u Povelji Europske unije o temeljnim pravima[4].

Sud u svojoj presudi najprije podsjeća na to da načela uzajamnog povjerenja i uzajamnog priznavanja među državama članicama imaju temeljnu važnost u pravu Unije. Osim u iznimnim okolnostima, svaka država članica mora pretpostaviti da druge države članice poštuju pravo Unije, a osobito njime zajamčena temeljna prava. Ta načela podrazumijevaju da je **izvršenje europskog uhidbenog naloga načelo, a odbijanje se može predvidjeti samo u iznimnim slučajevima**.

Moguća neproporcionalnost kazne kao takva nije jedan od razloga za neizvršenje europskog uhidbenog naloga, koje je zakonodavac Unije izričito predvidio[5].

Međutim, Sud je već priznao[6] da u iznimnim okolnostima pravosudno tijelo izvršenja može ili čak mora odbiti izvršiti europski uhidbeni nalog ako postoji stvarna opasnost da će predaja dotične osobe dovesti do povrede njezinih temeljnih prava[7].

Postojanje te opasnosti u načelu treba analizirati u dvije uzastopne faze. Kao prvo, pravosudno tijelo izvršenja treba raspolagati objektivnim, vjerodostojnim, preciznim i odgovarajuće ažuriranim elementima koji otkrivaju da u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog postoje sustavni ili opći nedostaci ili pak nedostaci koji utječu na objektivno odredivu skupinu osoba kojoj zainteresirana osoba pripada. Samo ako je taj prvi uvjet ispunjen, pravosudno tijelo izvršenja može, kao drugo, konkretno i precizno ispitati je li tražena osoba, s obzirom na svoju osobnu situaciju, doista izložena stvarnoj opasnosti od povrede svojih temeljnih prava.

U ovom slučaju Sud smatra da **razlike, čak i znatne, između kazni propisanih zakonima država članica same po sebi nisu dovoljne da bi se utvrdili takvi nedostaci**. S obzirom na to da kazneno pravo nije predmet potpunog usklađivanja, izbori država članica u području kaznene politike mogu se, naime, znatno razlikovati. Dopustiti pravosudnom tijelu izvršenja da nadzire proporcionalnost kazne zbog toga što bi ona u njegovu vlastitom pravnom poretku bila blaža značilo bi dati mu opću funkciju nadzora kaznenih odluka donesenih u drugim državama članicama, protivno načelima uzajamnog povjerenja i uzajamnog priznavanja.

Nedostaci koji bi mogli opravdati takav nadzor stoga se mogu utvrditi samo ako se propisom ili sudskom praksom države članice koja izdaje uhidbeni nalog **očito i ozbiljno povređuje načelo proporcionalnosti kaznenih djela i kazni te ako ne postoji djelotvoran sudski pravni lijek koji omogućuje ispravljanje te povrede**. To je osobito slučaj ako se tim propisom dopušta ili čak nalaže izricanje kazni zatvora koje su do te mjere neproporcionalne da se mogu izjednačiti s nečovječnim ili ponižavajućim kaznama[8] ili pak ako se primjenjivim pravilima ni na koji način ne uzima u obzir težina kaznenog djela te se sudu ne dopušta da uzme u obzir pojedinačne okolnosti predmeta, kako bi prilagodio kaznu.

U ovom slučaju Sud utvrđuje da se minimalna kazna od sedam godina propisana rumunjskim zakonom za uvoz „visokorizičnih" droga ne može sama po sebi smatrati nečovječnom ili ponižavajućem kaznom. Usto, rumunjskim pravom omogućuje se individualizacija kazne. Sud osobito može uzeti u obzir svrhu kaznenog djela, količinu droga o kojoj je riječ i olakotne ili posebne okolnosti te u određenim situacijama izmijeniti kvalifikaciju kaznenog djela, što može dovesti do smanjenja kazne. Osim toga, osoba DZ mogla je osporavati svoju osuđujuću presudu u žalbenom i kasacijskom postupku.

U tim okolnostima **rumunjsko zakonodavstvo o kojem je riječ ne otkriva nedostatke koji bi mogli opravdati**

odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu Europske unije pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije.

Opći sud nadležan je za postupanje sa zahtjevima za prethodnu odluku koji su obuhvaćeni isključivo 1.) zajedničkim sustavom poreza na dodanu vrijednost (PDV), 2.) trošarinama, 3.) Carinskim zakonikom, 4.) razvrstavanjem robe u carinsku tarifu na temelju kombinirane nomenklature, 5.) odštetom i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja ili kašnjenja ili otkazivanja usluga prijevoza ili 6.) sustavom trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova. Sud je nadležan za postupanje sa svim ostalim zahtjevima za prethodnu odluku.

Ni Sud ni Opći sud ne rješavaju spor koji se vodi pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda ili Općeg suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud. Prikaz činjenica i pravnog okvira odnosi se na relevantno razdoblje i temelji se na spisu predmeta.

Cjelovit tekst i, ovisno o slučaju, kratak prikaz presude objavljuju se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ✆ (+352) 4303 4293.

Slike s objave presude dostupne su na „Curia Web TV" kao i na „European Broadcasting Service" ✆ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

[1] Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

[2] Članak 1. stavak 3. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica.

[3] U Nizozemskoj je unošenje droga iz te kategorije u količini do deset grama kažnjivo kaznom zatvora u trajanju od jednog do tri tjedna. Usto, mogućnosti kojima raspolaže rumunjski sud da ublaži kaznu ili odgodi njezino izvršenje ograničenije su od onih kojima raspolaže nizozemski sud.

[4] Članak 49. stavak 3. Povelje o temeljnim pravima.

[5] Članci 3., 4. i 4.a Okvirne odluke 2002/584.

[6] Temeljeći se na tumačenju članka 1. stavka 3. Okvirne odluke 2002/584.

[7] Vidjeti presude Suda od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU (vidjeti također priopćenje za medije br. 36/16) i od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu), C-216/18 PPU (vidjeti također priopćenje za medije br. 113/18).

[8] U smislu članka 4. Povelje, čiji smisao i doseg odgovaraju članku 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.